Redactiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piata mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ.
Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piata mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannenberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ 19)

„Gazeta“ ese în fiă-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
a administrațiune, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 101.—Anulŭ LVI. Brașovŭ, Duminecă, 9 (21) Mai 1893.

Mișcarea în monarchia nóstră.

Brașovŭ, 8 Mai v.

De multŭ n'a domnitŭ atâta neliniște în monarchia nóstră, de multŭ nu s'a datŭ pe față nemulțumirea popórĕlorŭ ei așa ca acuma, când din tóte părțile sosescŭ scirĭ alarmatóre.

Dincóce de Laita, în statulŭ ungarŭ, luptă mare între biserică și stăpânire, între națiunile nemaghiare și sĕmânția maghiară, între partidele maghiare însĕ-șĭ, carĭ în nesațulŭ lorŭ de putere nu se potŭ împăca nicĭ ele cu starea lucrurilorŭ.

Dincolo de Laita, în țĕrile austriace, luptă între slavismŭ și germanismŭ; între partidele și clasele, ce se radimă pe guvernŭ, care le părtinesce, și între partidele naționale, carĭ pretindŭ, cu energiă totŭ mai mare, egala îndreptățire a națiunilorŭ; în deosebĭ luptă înverșunată în Boemia pentru dreptulŭ publicŭ alŭ regatului și pentru limba națională.

Până și în mica Bucovină s'a aprinsŭ foculŭ luptei pentru limbă și egală îndreptățire națională. Cu bucuriă vedemŭ, că frații noștri bucovinenĭ, sătui și ei de impilările și asupririle necurmate, își ridică acuma glasulŭ, cerêndŭ respectarea limbei române și a drepturilorŭ poporului românŭ.

Tóte acestea suntŭ semne învederate, carĭ dovedescŭ, că sistemulŭ de ocârmuire alŭ monarchiei dualistice de astăḑĭ numai bunŭ și dăinuitorŭ nu este.

Și într'adevĕrŭ, n'a pututŭ fi o ideă și unŭ planŭ mai greșitŭ, decâtŭ acela, de-a face stăpânĭ peste popórĕle monarchiei pe Maghiarĭ și pe Nemțĭ, și a lăsa pe mâna acestora marea și sfânta causă a egalei îndreptățirĭ a popórelorŭ monarchiei.

Fost'au bărbațĭ de statŭ înțelepțĭ, carĭ au prevĕḑutŭ, că este cu neputință de-a împăca și de-a mulțumi popórele monarchiei pe calea apucată. Douĕ-ḑecĭ și cincĭ de anĭ de dualismŭ au fostŭ de ajunsŭ, ca sĕ dovedéscă, că prevederile lorŭ erau pré întemeiate. Dorințele și aspirațiunile Maghiarilorŭ și ale Germanilorŭ se opunŭ fățișŭ dorințelorŭ și aspirațiunilorŭ Slavilorŭ și Românilorŭ monarchiei.

Prin tendințele de maghiarisare și de germanisare, s'a creatŭ o stare de lucrurĭ, care necum sĕ fiă favorabilă desvoltărei naționale a celorlalte popóre, o amenință și împedecă în modulŭ celŭ mai primejdiosŭ.

Nicĭ-odată, de când esistă acéstă împĕrăție, nu s'au datŭ pe față atâtŭ de multŭ nisuințele de cutropire națională; nicĭ-odată luptele popórelorŭ nu au avutŭ unŭ caracterŭ mai pronunțatŭ de lupte pentru esistența națională, ca acuma.

Maghiarii vorŭ serba mâne la Budapesta memoria luptătorilorŭ lorŭ, căḑuțĭ la 1848—9 în asaltulŭ asupra fortăreții Buda. Mulțumită politicei lorŭ intolerante și agresive, ei vorŭ fi singurĭ la acéstă serbare; nu vorŭ lua parte la ea nicĭ națiunile nemaghiare conlocuitóre, nicĭ puterea armată, ba nicĭ chiar armata honveḑilorŭ. Guvernulŭ însu-șĭ va sta la o parte, precum a declaratŭ ministrulŭ-președinte în dietă.

Cu totulŭ altfeliu era sĕ iésă acéstă serbare națională maghiară, în memoria luptătorilorŭ pentru libertate, décă cei ce o serbéză aḑĭ ar fi sciutŭ sĕ prețuéscă libertatea câștigată, ferindu-se de-a cădé în acelașĭ păcatŭ ca asupritorii lorŭ de mai 'nainte.

Nu erau aḑĭ singurĭ și isolațĭ Maghiarii la acéstă serbare națională a lorŭ, décă ar fi sciutŭ sĕ fiă dreptĭ față cu popórele conlocuitóre; décă ar fi respectatŭ și libertatea și drepturile acestora, precum cerŭ sĕ li-se respecteze libertatea și drepturile lorŭ.

Dér politica nenorocită, ce-au purtat'o conducĕtorii politicĭ maghiarĭ de 25 de anĭ încóce, a împinsŭ pe Maghiarĭ într'o direcțiune dușmană libertății și egalitățiĭ popórelorŭ, și étă, că astăḑĭ ei suntŭ isolațĭ ca nicĭ-odată, cu totŭ favorulŭ, de care se bucură din partea corónei, și cu tóte că îi ajută multŭ și încurcata situațiă generală politică.

Marea mișcare, ce se manifestă aḑi pe totŭ cuprinsulŭ teritoriului monarchiei pentru egala îndreptățire națională, trebue sĕ fiă o viuă dojană pentru cei ce în orbia lorŭ mai cutéză și astăḑĭ a atenta la libertatea popórelorŭ. Pentru noi, cei asuprițĭ, ea va fi o încuragiare mai multŭ, ca sĕ susținemŭ cu tăriă și abnegare de sine lupta sfântă pentru naționalitatea și drepturile nóstre.

CRONICA POLITICA.

— 8 (20) Maiu.

Mâne se va desvĕli în capitala unguréscă, Budapesta, **statua honveḑilorŭ** căḑuțĭ la 1848—49, cu ocasia ocupării cetății Buda, apĕrată de armata austriacă. Statua acésta a datŭ multŭ de lucru „marilorŭ“ politicĭ maghiarĭ. Desvĕlirea ei era sĕ se facă încă în tómna anului trecutŭ, dér acésta nu s'a întêmplatŭ, findcă neîmpăcații șoviniștĭ ungurĭ n'au voitŭ, ca conformŭ programului, sĕ se încununeze și statua generalului Hentzi și a soldațilorŭ austriacĭ căḑuțĭ eroicesce în lupta dela Buda, ba au dusŭ lucrulŭ până acolo, încâtŭ în adunarea generală a honveḑilorŭ dela 1848—49, programulŭ guvernului a fostŭ respinsŭ. Ideia desvĕlirii statuiei însĕ n'a rĕmasŭ mórtă; ea a fostŭ reînviată în curêndŭ și de lunĭ de ḑile se facŭ pregătirĭ marĭ, ca cu prilegiulŭ acesta sĕ se facă o „serbare națională“ generală, la care sĕ ia parte totŭ omulŭ cu pintenĭ și calpacŭ. Dér nicĭ în cartea sorții Ungurilorŭ nu este scrisŭ, ca sĕ se împlinéscă tóte dorințele lorŭ destrăbălate. De astădată au pățit'o și ei. Oposiția ungurésca din dietă cerea, ca la serbarea desvĕlirei statuei, sĕ ia parte și dieta și guvernulŭ; sĕ pótă asista în uniformă și oficerii armatei comune, și cei din reservă, apoi honveḑimea și gendarmeria. Ministrulŭ președinte însĕ nu s'a învoitŭ de locŭ și astfelŭ: guvernulŭ unguréscŭ nu va lua parte în modŭ oficiosŭ, dieta însĕ va fi representată prin o deputațiă, care va depune și o corónă. Ce privesce armata, lucrulŭ stă și mai pe neplaculŭ Maghiarilorŭ. Comandantulŭ supremŭ alŭ corpului militarŭ din Budapesta, generalulŭ Lobkowitz, a datŭ unŭ ordinŭ, prin care opresce oficerilorŭ armatei comune, de orĭ ce categoriă, a lua parte în uniformă la serbare. Asemenea ordinațiune a datŭ și ministrulŭ de honveḑĭ br. Fejervary, prin care opresce oficerilorŭ dela honveḑĭ a participa la desvĕlirea statuei. Ordinațiunile acestea au turburatŭ rĕu pe oposiționalii ungurĭ din dietă; ei au făcutŭ interpelațiunĭ guvernului, pe care l'au criticatŭ și batjocuritŭ fără crutare, ca pe-unŭ guvernŭ slăbănogŭ și plecatŭ servŭ alŭ Austriei. N'a folositŭ însĕ nimicŭ, căcĭ majoritatea dietei a votatŭ pentru cele ce a făcutŭ guvernulŭ. Astfelŭ déră serbarea ungurésca de mâne va avé caracterŭ mai multŭ particularŭ, căcĭ de față nu va fi, cum se esprimă „Budapești Hirlap“: „regele, guvernulŭ, Kossuth și Görgei, apoi soldații maghiarĭ, urmașii honveḑilorŭ dela 1848—49... Rușinea acésta nu vomŭ uita-o“, ḑice numita fóiă.— Bieții Kossuthiștĭ.

*

Scirile ce le-amŭ primitŭ ḑilele aceste din Cernăuțĭ ne vorbesc de **unŭ nou conflictŭ în Bucovina.** Conflictulŭ acesta s'a ivitŭ din incidentulŭ unui procesŭ dintre studenții românĭ bucovinenĭ și membrii societății polone „Sokol“ din Cernăuțĭ. Lucrulŭ s'a petrecutŭ astfelŭ: In véra anului trecutŭ Polonii din Bu-

FOELETONULU „GAZ TRANS.“

Eliberarea Fatimei.

— Povestire arabă —

(Urmare).

Când Mustafa se deșteptà, în crepuscululŭ ḑilei, se vĕḑù numai singurelŭ în cortŭ. De-afară însĕ mai multe vorbe îi ajungeau la urechĭ. Dintre vorbitorĭ, elŭ cunoscù vocea lui Orbașanŭ și a ticălosului piticŭ Hazanŭ. Ascultândŭ mai departe, fiorĭ recĭ începură a-i trece prin totŭ trupulŭ, căcĭ afurisitulŭ de bĕtrânŭ cerea cu stăruință dela Orbașanŭ uciderea lui. Décă nu-lŭ ucidemŭ, sĕ scí vĕtave, că acestŭ puiu de scorpiă, care sémĕnă așa de bine cu drăcoiulŭ, cum va ajunge la unŭ orașŭ, ne va trăda,—ḑicea infernalulŭ pricoliciu. Da, elŭ ne va trada sigurŭ; astăḑĭ, vĕtave, omulŭ sĕ nu crédă nicĭ la cămașa de pe elŭ, de cum la unŭ d'alŭ de nu sciu cine-i! Dă-ni-lŭ sĕ-lŭ ucidemŭ, auḑĭ vĕtave!

— Destulŭ, sĕlbaticule Hazane, rĕspunse Orbașanŭ. Acesta e óspele meu și dreptulŭ óspelui înaintea mea e unŭ dreptŭ sfințitŭ de Mohamed. Ce vină pórtă acestŭ sĕrmanŭ călĕtorŭ, pentru-că sémĕnă cu călăulŭ de Muley? Eu aflu în elŭ unŭ sufletŭ bunŭ, o inimă curată, care nu póte face rĕu, cu atâtŭ mai puținŭ mĕ temŭ de trădare. Nu, nu, Hazane! Mergĭ și-țĭ stinge setea de sânge colea la Muley, ticălosulŭ, și atuncĭ apoi întră în cortŭ!

După ce Mustafa se sculà, Orbașanŭ întrà la elŭ.

—Pace ție, Mustafa! ḑise elŭ. Cum ai durmitŭ? vino la dejunŭ, că apoi te vei pregăti de drumŭ.

După ce dejunară, eșiră afară, unde-i așteptau doi cai bine înșelațĭ. Ei se aruncară în șea, deteră pintenĭ roibilorŭ și în scurtŭ timpŭ disparù din ochii lorŭ speluncа cu corturile, ér ei se perdură pe drumŭ prin pădure, unŭ norŭ de prafŭ lăsândŭ în urma lorŭ.

Mergêndŭ, Orbașanŭ îi istorisì lui Mustafa, că acelŭ ticălosŭ de pașă i-a promisŭ odată, că-i va suferi în ținutulŭ lui și nu-i va prigoni, dér nu șĭ-a ținutŭ vorba. In ḑilele trecute elŭ i-a luatŭ banda la gónă și ḑece din cei mai voinicĭ baiețĭ, cădêndŭ în mâna lui, au fostŭ omorîțĭ în cele mai înfiorătóre chinurĭ. De atuncĭ s'a totŭ muncitŭ sĕ pună mâna pe elŭ, dér nu i-a succesŭ. Acum însĕ, ḑicea banditulŭ hotărîtŭ, după ce chiar eu cu mâna mea îi voiu trage pielea, voiu face focŭ peste spurcatu-i trupŭ, ca astfelŭ sĕ-șĭ ia pedépsa meritată pentru călcarea cuvêntului datŭ!

Mustafa tăcù mulcomŭ și nu cuteza a ḑice nicĭ albă, nicĭ négră, căcĭ îi părea bine, că a pututŭ scăpa elŭ téfĕrŭ din acestŭ înfiorătorŭ furnicarŭ de sĕlbătĕcimĭ.

După ce ajunseră afară din pădure și după ce Orbașanŭ îi spuse lui Mustafa cum și pe unde sĕ ia drumulŭ, își luà rĕmasŭ bunŭ ḑicêndu-i:

Mustafa! Tu mi-ai fostŭ unŭ óspe fórte plăcutŭ. Nu voiu sĕ te mai rogŭ, ca nimĕnui sĕ nu spui despre cele ce ai pățitŭ și ce ai vĕḑutŭ. Din nenorocire tu ai fostŭ persecutatŭ și maltratatŭ fără nicĭ o vină. Eu o sciu acésta și-mĭ pare rĕu. In sĕmnŭ de părere de rĕu, étă primesce acestŭ hangerŭ alŭ meu și décă vre-odată vei avé lipsă de ajutorŭ, vino la mine și țĭ voiu fi la disposițiă cu viéța mea, în totdéuna și la orĭ-ce întêmplare. Apoi punga acésta îțĭ va face călĕtoria mai ușóră! — ḑise elŭ în fine întinḑêndŭ lui Mustafa pe lângă hangerŭ și o pungă cu banĭ.

Mustafa îi mulțămî ferbinte, hangerulŭ îlŭ primì bucurosŭ, dér punga o înapoià lui Orbașanŭ, ḑicêndŭ, că nu e vrednicŭ de așa ceva.

Acesta îi mai strînse odată mâna căldurosŭ și apoi aruncândŭ punga în drumŭ, dete pintenĭ calului și în momentulŭ următorŭ se perdù în desișulŭ codrului. Vĕḑêndŭ Mustafa, că nu-lŭ mai póte ajunge, ridicà punga, care era îndesuită de galbinĭ, ce-i furau vederea. Elŭ îngenunchià atuncĭ și cu lacrimĭ în ochĭ mulțămì lui Dumneḑeu și lui Mohamedŭ pentru cerésca lorŭ milă, implorându-le binecuvêntarea asupra lui Orbașanŭ, marinimosulŭ banditŭ, ca sĕ-lŭ păḑéscă de năpaste, apoi încălecà și pornì spre Balzora.

III. Sub masca lui Muley-Pașa.

A șésea ḑi după pornirea din Acarabia, Mustafa ajunse abia la porțile orașului Balzora. Câtŭ ce întrà în orașŭ, luà drumulŭ spre piéță, cugetândŭ, că nu se va fi spartŭ încă bâlciulŭ de robĭ, dér întêlnindu se cu nisce ómenĭ, întrà cu ei în vorbă și aflà, că târgulŭ s'a is-